

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАР

2019 жылғы 15 шілде

Заңнамалық бастамалар нарықтың айқындылығын арттыруға және жүйелік тәуекелдерді төмендетуге мүмкіндік береді

Ұлттық Банк қызметі Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н. Назарбаев алға қойған, макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету және нақты экономиканы дамытуда қаржы секторының рөлін күшейту міндеттерін іске асыруға бағытталған. Ақша-кредит саясатының басты мақсаты – инфляциялық таргеттеу режимі шеңберінде баға тұрақтылығын қамтамасыз ету. Бұл жөнінде бүгін Мемлекет басшысының қатысуымен өткен Үкіметтің кеңейтілген отырысында Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Ерболат Досаев айтып берді.

Ол 2019 жылғы 1-жартыжылдықтың қорытындылары бойынша инфляцияның ағымдағы жылғы 4-6% нысаналы дәлізде сақталып, жылдық көрсетуде 5,4% деңгейде қалыптасқанын атап өтті. Базалық ставка 9,25%-дан 9,00%-ға дейін төмендетілді.

«Ұлттық валюта бағамы сыртқы және ішкі факторлар әсерінен қалыптасты және жыл басынан бері 0,2%-ға нығайды. Елдің төлем балансы экспорттық өнімге тұрақты сұраныс аясында жақсаруын жалғастыруда. Осы жылғы 1-тоқсанда ағымдағы операциялар шоты профицитпен қалыптасып, 0,4 млрд долларды құрады, - деді Е. Досаев.

Ұлттық Банктің басшысы жалпы алтынвалюта резервтері Ұлттық Банктегі клиенттердің валюталық шоттарындағы қалдықтардың азаюы себебінен жыл басынан бері 28,2 млрд долларға дейін төмендегенін айтты. Алтынвалюта резервтерінің деңгейі тауарлар мен қызметтер импортының 7 айынан асады. Ұлттық қордың активтері 58,2 млрд доллар болды, ал жалпы халықаралық резервтер – 86,4 млрд долларды құрады.

«Ұлттық Банк Сіздің экономиканы қолжетімді кредиттік ресурстармен қамтамасыз ету жөніндегі тапсырмаларыңызды іске асыру бойынша шаралар қабылдауда. Ағымдағы жылғы 1-тоқсанда кредит портфелі банктердің жұмыс істемейтін қарыздарды 624 млрд теңге сомаға 12,5 трлн теңгеге дейін есептен шығаруы нәтижесінде төмендеген соң, сәуір-мамырда кредиттік белсенділік қалпына келуі байқалады», - деп түсіндірді Е. Досаев.

Оның айтуы бойынша, банк секторының жалпы кредит портфелі ағымдағы жылғы сәуір-мамырда 2,2%-ға ұлғайып, 12,8 трлн теңгеге дейін өсті. Ағымдағы жылғы қаңтар-мамыр аралығында банктер өткен жылғы осындай кезеңмен салыстырғанда барлығы 14,2%-ға көп жаңа кредит берді.

«Ақша-кредит талаптары жеңілдеуде. Бизнес үшін теңгемен кредиттер бойынша ставка 2018 жылғы мамырдағы 12,5%-бен салыстырғанда 11,9%-ға дейін төмендеді. Қорландыру базасын жақсарту үшін халықтың депозиттері бойынша ең жоғары ставка мерзімді және жинақ салымдардың пайдасына 12,5%-ға және 13,5%-ға дейін өсірілді. Шетел валютасындағы салымдарды теңгедегі салымдармен алмастыру жалғасуда. Депозиттердің долларлану деңгейі жыл басындағы 48,4%-дан ағымдағы жылғы мамырдың қорытындылары бойынша 39,1%-ға дейін төмендеді», - деп атап өтті

Е. Досаев.

Ол Елбасының тапсырмасына сәйкес Ұлттық Банк Экономиканың басым салаларын жеңілдікпен кредиттеу бағдарламасын іске асырып жатқанын, оның шеңберінде банктерге 600 млрд теңге сомаға ұзақ мерзімді қорландыру ұсынылғанын атап өтті.

«Бүгінгі таңда банктер құны 146,2 млрд теңге болатын 187 жоба бойынша өтінімді қарауда, 34 млрд теңге сомаға 77 жоба мақұлданды», - деп атап өтті Е. Досаев.

Ұлттық Банктің Төрағасы халықты қолжетімді баспанамен қамтамасыз ету үшін Елбасының Бес әлеуметтік бастамасын ендіру маңызды бағыт болып табылады деп атады. «7-20-25» бағдарламасы бойынша 7 936 отбасы 92 млрд теңге сомаға қарыз алды. Бағдарлама банктердің ипотекалық портфелі бір жылда 24,8%-ға 1,4 трлн теңгеге дейін өсуіне ықпал етті.

«Ағымдағы жылғы мамырда бағдарлама талаптарын жақсарту үшін қарыз алушыларға баспана құнынан 20%-дан астам бастапқы жарна енгізу құқығы берілді. Бұл ай сайынғы төлем мөлшерін азайтуға және осы арқылы табысы төмен азаматтарды қамтуға мүмкіндік береді. Банктерге талаптарды төмендету есебінен қатысушы банктер саны кеңейді. Сіздің «Қазақстан Республикасы азаматтарының борыш жүктемесін азайту шаралары туралы» Жарлығыңызды іске асыру үшін Ұлттық Банк кепілсіз тұтынушылық кредиттер бойынша айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептен шығару тетігін бекітті», - деді Е. Досаев.

Ұлттық Банк басшысы ағымдағы жылғы 30 шілдеге дейін банктер мен микроқаржы ұйымдары есептелген тұрақсыздық айыбы бойынша берешекті кешіреді деп түсіндірді.

«Бұдан басқа, ағымдағы жылғы шілдеде қаржы нарығын реттеу мен дамыту функцияларын Ұлттық Банктен 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап жеке мемлекеттік органға беру туралы Заңға қол қойылды. Жыл соңына дейін Ұлттық Банк барлық қажетті нормативтік-құқықтық базаны қабылдау жұмысын аяқтайды. Заңда тұтынушылық кредиттеудің барлық субъектілерін, оның ішінде онлайн-компанияларды, ломбардтарды және халыққа қарыз беретін басқа да заңды тұлғаларды да реттеу көзделген. Бұл нарықтың ашықтығын арттыруға және жүйелі тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді», - деп қорытындылады Ұлттық Банк басшысы.

Макроэкономикалық тұрақтылық халықтың әл-ауқатын жақсарту, экономиканың өсуі және шетелдік инвестицияларды тарту үшін маңызды

Ағымдағы жылғы наурызда Қазақстан Ұлттық Банкі Үкіметпен макроэкономикалық саясаттың 2019 жылға арналған шараларын үйлестіру туралы келісімге қол қойды. Макроэкономикалық тұрақтылық халықтың әл-ауқатын жақсарту, экономиканың өсуі және шетелдік инвестицияларды тарту үшін маңызды. Бұл жөнінде бүгін Үкіметтің Мемлекет басшысының қатысуымен өткен кеңейтілген отырысында Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Ерболат Досаев айтып берді.

Ол Ұлттық Банктің бағалауынша, сыртқы және ішкі даму факторларының балансы өзгергенін, олар орта мерзімді перспективада макроэкономикалық жағдайларды айқындайтынын атап өтті. Әлемдік экономиканың және Қазақстанның негізгі сауда әріптестерінің болжамы төмендеді, бұл біздің экспортқа сыртқы сұраныстың төмендеуіне әсер етеді. Нарықтар АҚШ пен Қытай арасындағы аяқталмаған сауда келіссөздерін тежеп отыр. Мұнайдың орташа жылдық бағасы бір баррель үшін 66 долларға дейін түсті және бағаның төмендеуі үрдісі сақталды.

«Сыртқы монетарлық жағдайлар жеңілдеуде. Оны АҚШ ФРЖ-ның ставкалардың алдағы төмендеуі туралы мәлімдемесі, ЕОБ-тың экономиканы ынталандыру шаралары және Ресей Орталық Банкінің негізгі ставканы 7,75%-дан 7,50%-ға дейін төмендетуі растап

отыр», - деп атап өтті Е. Досаев.

Осыған орай орта мерзімді перспективада экономиканың сыртқы күйзеліске әлсіздігін төмендету үшін Ұлттық Банк Үкіметпен бірлесіп ақша-кредит және фискалдық саясатты үйлестіруді арттырудың 2019 жылғы екінші жартыжылдықтағы және 2020 жылғы тәсілдерін айқындады.

«Ақша-кредит саясаты саласында инфляцияны 4-6% нысаналы дәлізде сақтау үшін шаралар қабылданады. Басты міндет едәуір артқан бюджеттік әлеуметтік шығыстардың инфляцияға әсерін тежеу, сонымен бірге азық-түлік нарығындағы бағаларды бақылау болып табылады. Екінші жартыжылдықта инфляциялық қысым күшейсе, базалық ставканы көтеру арқылы ақша-кредит саясаты қатаңдатылуы мүмкін», - деп түсіндірді Ұлттық Банк басшысы.

Ноттар бойынша ставкаларды өсіре отырып, шығарылатын ноттарды 1-3 айдан 6-12 айға дейін ұзарту есебінен ақша нарығында артық өтімділікті алу қамтамасыз етіледі. 16 шілдеден бастап банктер үшін ең төмен резервтік талаптар механизміне өзгерістер енгізіледі.

«Үкіметпен бірлесіп кірістіліктің тәуекелсіз қисығын құру үшін МБҚ нарығын дамыту шаралары қабылданады. Осы жылғы тамыздан бастап Қаржы министрлігі 2-5 жыл мерзіммен мемлекеттік бағалы қағаздарды шығара бастайды. Бұл Қаржы министрлігінің бағалы қағаздарын дамушы елдердің халықаралық ауқымды индекстеріне қосуға және шетелдік капиталды тартуға мүмкіндік береді. Валюта нарығында сұраныс пен ұсыныстың теңгерімділігін жақсарту үшін Үкімет квазимемлекеттік сектор компанияларының айырбастау операцияларының келісілуін қамтамасыз етеді», - деп хабарлады Е. Досаев.

Ұлттық Банк басшысының айтуынша, шетелдік қатысушылар үшін теңгемен есеп айырысуды кеңейту үшін KASE Қазақстан қор биржасында 2019 жылғы 1 шілдеден бастап өтпелі валюталық сессия енгізілді. Сонымен бірге валюталық заңнама шеңберінде шетел валютасын сатып алудың ірі операцияларын мониторингтеу және оны нысаналы пайдалану қамтамасыз етіледі.

«Фискалдық саясат саласында Үкіметпен бірлесіп 2019-2020 жылдары фискалдық саясаттың контрциклдығын арттыру мәселесі қаралады, ол жаңа бюджеттік қағидаларды енгізу және Ұлттық қор қаражатын пайдалану қағидаларын қатаңдату арқылы іске асады. Банк жүйесінде банктер активтерінің сапасын кешенді тәуелсіз бағалау жүргізіледі. Тексеруге банк жүйесінің барлық активінің шамамен 87%-ын құрайтын 14 банк енгізілді. Ағымдағы жылғы шілденің соңына дейін халықаралық консультант - Oliver Wyman компаниясымен бірге Еуропа Орталық Банкінің әдіснамасын бейімдеу жұмысы аяқталады», - деді Е. Досаев.

Ол 2019 жылғы қаңтардан бастап Ұлттық Банк тәуекелге бағдарланған қадағалауға көшкенін және төлем жасауға қабілетсіз банктерді реттеу шараларының толық тізбесін енгізгенін еске салды.

«Бұл жүйелі тәуекелдерді төмендетіп, сыртқы инвесторлардың Қазақстанның банк жүйесіне деген сенімін арттырады. Банк жүйесін қалыпқа келтіру және банктерде андеррайтингтің сапасын арттыру экономиканы кредиттеудің одан әрі өсуіне ықпал ететін болады», - деді Ұлттық Банктің Төрағасы.

Е. Досаев өз баяндамасында Үкіметпен бірлесіп нақты сектор кәсіпорындарын қалыпқа келтіру және мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде жұмыс істеуге қабілетсіз кәсіпорындарды қолдауды шектеу мәселесі пысықталатындығын, сондай-ақ мобильді төлемдердің жаңа жүйесін дамыту және клиенттерді қашықтықтан сәйкестендіру бойынша, цифрлық қаржы қызметтерін дамыту үшін қағазсыз қызмет көрсетуге көшу бойынша жұмыс жалғасатындығын айтты.

«Сонымен бірге экономиканы қорландырудың балама көздерін қалыптастыру үшін

қор нарығын, сақтандыру нарығын және басқа да қаржы құралдарын дамытуға бағытталған Үкіметпен бірлескен жұмыс жалғастырылады. Бұған ауқымды IPO-ны өткізу, Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының активтерін жеке басқаруға беру және сақтандыру өнімдерін дамыту шаралары жағдай жасайды. Аталған тәсілдерді іске асыру инфляцияны нысаналы дәлізде сақтау және халықтың әл-ауқатын арттыру бойынша міндеттерге қол жеткізуге мүмкіндік береді», - деп қорытындылады Ұлттық Банк басшысы.

Толығырақ ақпаратты БАҚ өкілдері мына телефон арқылы алуына болады:

+7 (727) 2704 591 (вн.5556)

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz